

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

SENATUL ROMÂNIEI
SECRETARIATUL SENATULUI
Nr. 4638
10.12.2010

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40,
România
Telefon: (+40-21) 313 25 31 Fax: (+40-21) 312 54 80
Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT
124.10.12.2010

Dosar nr.4717A/2010

SENAT
PREȘEDINTE
Nr. 72621
19.XII.2010

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. 17356 / 09-12-2010

Domnului
MIRCEA DAN GEOANĂ
Președintele Senatului

SG / A. Ceauș

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de un număr de 53 de deputați, în condițiile art.146 lit.a) din Constituție, cu privire la neconstituționalitatea Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 13 decembrie 2010, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 15 decembrie 2010.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE

Augustin ZEGREANU

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE
CU PRIVIRE LA PREVEDERILE
LEGII PRIVIND SISTEMUL UNITAR DE PENSII PUBLICE

CRITICI DE NECONSTITUȚIONALITATE INTRINSECĂ A ACTULUI NORMATIV

Art.1 alin. (3) din Constituția României precizează că „România este stat de drept ...”, iar art. 5 precizează că „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”. Legea privind sistemul unitar de pensii publice încalcă definițiile fundamentale mai sus citate, întrucât derogă de la principiile constituționale și de la alte norme legale peste care nu se poate trece. Actul normativ referitor la pensii desființează drepturi create pe baza unor legi anterioare, pentru militari, polițiști și funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale. Astfel, apreciem că prin articolele sus enunțate sunt încălcate:

I. Art. 15 alin. (2) din Constituția României - (Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile) – PRINCIPIUL NERETROACTIVITĂȚII LEGII

Constituția României consacră prin articolul anterior invocat, un principiu de drept de o incontestabilă tradiție, actualitate și justiție, și anume că *legea dispune numai pentru viitor*, principiu cunoscut și afirmat sub expresia formulare *neretroactivitatea legii*. Conform literaturii de specialitate¹, principiul neretroactivității legii a fost preluat inițial de legiuitorul român în Codul civil și, respectiv, în Codul penal și, ulterior, în considerarea importanței sale pentru statul de drept, acest principiu a fost ridicat la rang constituțional. Așa cum sublinia Curtea Constituțională în una dintre deciziile sale,

¹ Ion Predescu, Marieta Safta – *Principiul securității juridice, fundament al statului de drept. Repere jurisprudționale, în Buletinul CCR nr. 1/2009*

„consecințele înscrierii principiului neretroactivității în Constituție sunt foarte severe (...) dar în același timp ridicarea la rangul de principiu constituțional se justifică prin faptul că asigură în condiții mai bune securitatea juridică și încrederea cetățenilor în sistemul de drept, precum și datorită faptului că blochează nesocotirea separației dintre puterea legislativă, pe de o parte, și puterea judecătorească sau cea executivă, pe de altă parte, contribuind în acest fel la consolidarea statului de drept”².

Ca urmare a consacrării sale constituționale, acest principiu a devenit obligatoriu și pentru legiuitor, care este ținut deopotrivă să-l respecte în procesul de legiferare, neretroactivitatea legii constituind o garanție fundamentală a drepturilor constituționale. Profesorul Mihai Eliescu, arăta în acest sens, în mod sugestiv, că „dacă ceea ce s-a făcut în conformitate cu legea în vigoare ar putea fi neconținut stricat de legea nouă, orice prevedere (în sens de predictibilitate, previzionare) în timp ar fi cu neputință și ordinea juridică însăși ar fi amenințată pe măsură ce s-ar slăbi încrederea în securitatea drepturilor, în stabilitatea circuitului civil.... **Dacă legea nouă nu ar respecta ceea ce a fost făcut în cadrul prevederilor legii vechi, încrederea ar dispărea și, odată cu ea, ar fi atinsă autoritatea legii, căci voința de a da ascultare permisiunilor, poruncilor și opiniilor legale, ar fi, desigur, în bună măsură demobilizată dacă cel ce s-a supus lor nu ar fi sigur că, procedând astfel, va sta sub scutul legii.**”

Cu referire la acest aspect practica Curtii Constitutionale a României a fost constantă; pentru exemplificare, amintim Decizia nr. 830/2008, publicată în Monitorul Oficial nr. 559 din 24.07.2008 din care reproducem un extras: ”(...) Curtea reține că analiza pe care o impune controlul de constituționalitate

² EXTRAS DIN DECIZIA Nr. 9 din 7 martie 1994 Publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 25.11.1994

(...) Potrivit art.15 alin.(2) din Constituție „Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale mai favorabile”. Până la intrarea în vigoare a Constituției din anul 1991, principiul neretroactivității legii era înscris, în materie civilă, numai în art.1 din Codul civil “Legea dispune numai pentru viitor; ea nu are putere retroactivă”, astfel încât, nefiind un principiu constituțional, doctrina și jurisprudența au decis constant că el constituia o regulă de interpretare obligatorie pentru judecător, dar nu-l obliga pe legiuitor, care putea dispune și altfel. De aceea au existat și legi cu caracter retroactiv, atât de drept material, cât și de drept procesual. Chiar și în aceste condiții, legea retroactivă respecta cauzele rezolvate prin hotărâri judecătorești definitive (*causae finitae*) și numai o dispoziție expresă putea duce la o altă soluție. După intrarea în vigoare a Constituției din anul 1991, neretroactivitatea a devenit un principiu constituțional și deci nici legiuitorul nu poate adopta acte cu încălcarea lui. Suntem în prezența unei reguli imperative de la care nu se poate deroga în materie civilă (...) indiferent dacă este vorba de legi materiale sau legi procesuale. Deci, chiar și în ipoteza în care legiuitorul ar dori în mod justificat să înlăture sau să atenueze unele situații nedrepte, nu poate realiza acest lucru prin intermediul unei legi care să aibă caracter retroactiv, ci trebuie să caute mijloacele adecvate care să nu vină în contradicție cu acest principiu constituțional.(...).

(...) Cum (...) înainte vreme, neretroactivitatea nu era de ordin constituțional, fiind înscrisă doar în art.1 din Codul civil, au existat legi retroactive care au atins principiul autorității lucrului judecat sau au supus o hotărâre definitivă ori irevocabilă unei căi de atac neprevăzute de legea în vigoare în momentul pronunțării ei. Doctrina de la noi sau din alte țări, criticând aceste legi, le-a socotit atunci fie admisibile din punct de vedere juridic, dar inadmisibile din punct de vedere politic, fie le-a calificat drept monstruoșități juridice ori legi flagrant retroactive (...).

trebuie, în mod necesar, să înceapă prin a califica situația juridică reglementată prin norma de lege criticată. Astfel, ori de câte ori o lege nouă modifică starea legală anterioară cu privire la anumite raporturi, toate efectele susceptibile a se produce din raportul anterior, dacă s-au realizat înainte de intrarea în vigoare a legii noi, nu mai pot fi modificate ca urmare a adoptării noii reglementări, care trebuie să respecte suveranitatea legii anterioare. Legea nouă însă este aplicabilă deîndată tuturor situațiilor ce se vor constitui, se vor modifica sau se vor stinge după intrarea ei în vigoare, precum și tuturor efectelor produse de situațiile juridice formate după abrogarea legii vechi (...).”

Neretroactivitatea legii, ca principiu constitutional, este obligatorie pentru toate ramurile de drept, nu numai pentru acelea care îl prevad in mod explicit. Totodată, „în afara excepției stabilite prin Constituție, nicio altă excepție nu poate aduce limitări acestui principiu constituțional, orice alte prevederi legale contrarii trebuind a fi considerate neconstituționale și putând fi atacate pe caile controlului de constituționalitate. Principiul neretroactivității legii se prezintă ca o garanție fundamentală a drepturilor constituționale, îndeosebi a libertății și siguranței persoanei. Valoarea și actualitatea principiului sunt incontestabile și de notorietate, orice atenuare a sa semnificând o suprimare sau o limitare a drepturilor și libertăților umane.”³

Curtea Constituțională, în exercitarea competenței sale prevăzute de Constituție și de legea sa de organizare și funcționare, a sancționat în numeroase rânduri, prin constatarea neconstituționalității dispozițiilor legale cu privire la care a fost sesizată, încălcarea principiului neretroactivității legii, contribuind, totodată, la definirea lui. Astfel, atunci când o lege nouă modifică starea legală anterioară cu privire la anumite raporturi, toate efectele susceptibile a se produce din raportul anterior, dacă s-au realizat înainte de intrarea în vigoare a legii noi, nu mai pot fi modificate ca urmare a adoptării noii reglementări, **care trebuie să respecte suveranitatea legii anterioare.**

Cu referire la neretroactivitatea legii, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat prin Deciziile nr. 6/1993, 22/1993, 9/1994, 62/1995, 72/1995, 73/1995, 81/1995, 101/1995, 35/1996, 96/1996, 20/2000, 46/2002, 375/2005, 57/2006, 120/2007, 830/2008 etc.

³ I. Muraru, E. Tanasescu, D. Apostol Tofan, Fl. Baias, V. Ciobanu, V. Cioclei, I. Condor, A. Crisu, St. Deaconu, A. Popescu, S. Popescu, B. Selejan-Gutan, M. Tomescu, V. Vedinas, I. Vida, C. Zamsa – *Constitutia Romaniei, comentariu pe articole*, Editura C.H.BECK, Bucuresti, 2008, p. 139

Iata, pentru exemplificare, cateva extrase din decizii ale Curtii:

- DECIZIA nr. 9 / 1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 25 noiembrie 1994 :”(...) După intrarea în vigoare a Constituției din 1991, neretroactivitatea a devenit un principiu constituțional și deci nici legiuitorul nu poate adopta acte cu încălcarea lui. Suntem în prezenta unei reguli imperative de la care nu se poate deroga în materie civilă, ce interesează cauza de față, indiferent dacă este vorba de legi materiale sau de legi procesuale. **Deci, chiar și în ipoteza în care legiuitorul ar dori în mod justificat sa înlătore sau să atenueze unele situații nedrepte, nu poate realiza acest lucru prin intermediul unei legi care să aibă caracter retroactiv, ci trebuie să caute mijloacele adecvate care să nu vină în contradicție cu acest principiu constituțional.(...)**”;

- DECIZIA nr. 46 / 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 218 din 01.04.2002: ”...Curtea reține că prin adoptarea Legii nr.164/2001 s-a reglementat o nouă modalitate de calcul și de stabilire a pensiilor militare de stat. **Evident, acest nou mod de calcul se poate aplica doar pensiilor stabilite după data intrării în vigoare a legii...**”;

- DECIZIA nr. 375 / 2005 publicată în Monitorul Oficial nr. 591 din 08.07.2005: ”...După cum Curtea Constituțională a statuat în mod repetat în jurisprudența sa, în temeiul prevederilor art.47 alin.(2) din Constituție, legiuitorul are dreptul și obligația să stabilească criteriile și condițiile concrete ale exercitării dreptului la pensie, inclusiv modul de calcul și de actualizare a cuantumului pensiei. Astfel, Curtea nu poate reține neconstituționalitatea dispozițiilor art. 72-80, art. 81 alin. (1) - (7) și art. 83-86. **Noile reglementări nu pot fi aplicate cu efecte retroactive, respectiv, în privința cuantumului pensiilor anterior stabilite, ci numai pentru viitor, începând cu data intrării lor în vigoare...**”;

- DECIZIA nr. 290 / 2004, publicată în Monitorul Oficial nr. 735 din 16.08.2004: ”...Componentele dreptului la pensie, printre care cele mai importante sunt tipul pensiei, condițiile de acordare a diferitelor tipuri de pensie, modul de calcul și plata pensiei, sunt, potrivit prevederilor art. 47 alin.(2) din Constituție, republicată, stabilite prin lege. **Astfel, legiuitorul este în drept să modifice și să completeze reglementările legale referitoare la condițiile de exercitare a dreptului la pensie ori de câte ori consideră că situația economică a țării, resursele financiare existente permit sau impun anumite modificări, dar orice reglementare nouă se aplică numai de la data intrării sale în vigoare. O nouă legislație referitoare la pensii nu se aplică în mod automat persoanelor pensionate pe baza**

legislației anterior în vigoare. O asemenea aplicare ar însemna o extindere a incidenței actului normativ asupra unor situații din trecut, care ar avea efect retroactiv și ar contraveni dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, republicată...”;

- DECIZIA nr. 278 / 2006 publicată în Monitorul Oficial nr. 346 din 17/04/2006: ”...De asemenea, Curtea consideră că nu pot fi reținute nici susținerile autorilor excepției potrivit cărora art. 78 și 80 din Legea nr. 164/2001 au efecte retroactive. Într-adevăr, drepturile de pensie stabilite anterior intrării în vigoare a acestor reglementări legale nu sunt atinse, iar actualizarea, recalcularea și recorelarea acelor pensii se pot face numai în favoarea beneficiarilor...”.

- DECIZIA nr. 120 / 2007, Monitorul Oficial nr. 204 din 26.03.2007: „...Conform noilor principii ale sistemului public de pensii, ordonanța criticată prevede recalcularea pensiilor provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat prin luarea în calcul a întregii vechimi în muncă considerate stagiu de cotizare la asigurările sociale și a tuturor veniturilor salariale cu caracter permanent realizate în această perioadă. Operațiunea de recalculare privește în mod inevitabil trecutul, pentru că stagiul de cotizare a fost realizat în trecut, dar se efectuează doar după data intrării în vigoare a ordonanței și are efecte numai pentru viitor, pensia recalculează intrând în plată numai de la data emiterii deciziei. **În cazurile în care din recalculare rezultă un quantum mai mare al pensiei, se va plăti acesta, iar dacă noul quantum rezultat este mai mic, se va acorda în continuare pensia anterior stabilită și aflată în plată, fără a se aduce vreo atingere drepturilor legal câștigate anterior...**”

- DECIZIA nr. 278 / 2006, Monitorul Oficial nr. 346 din 17/04/2006: „, ... De asemenea, Curtea consideră că nu pot fi reținute nici susținerile autorilor excepției potrivit cărora art. 78 și 80 din Legea nr. 164/2001 au efecte retroactive. Într-adevăr, drepturile de pensie stabilite anterior intrării în vigoare a acestor reglementări legale nu sunt atinse, **iar actualizarea, recalcularea și recorelarea acelor pensii se pot face numai în favoarea beneficiarilor...**”.

Reglementările propuse pentru recalcularea pensiilor pentru militari, polițiști și funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale nu numai că încalcă principiul “neretroactivității” prevăzut de art. 15, alin. (2) din Constituția României, ci introduce falsă premisa că pensiile ocupaționale actuale pot fi recalculare ca și cum ar fi fost obținute în baza principiului contributivității prevăzut în proiectul legii supus dezbaterii la art. 2, lit. c) . Dacă prin lege militarul ieșit la pensie nu a contribuit la sistemul de asigurări

sociale, cum putem inventa o contribuție virtuală, atât timp cât, în înțelesul art. 3, alin. (1) din proiectul Legii militarul nu a avut calitatea de “asigurat” în sistemul public de pensii și nici de “contribuabil”? Faptul ca militarii nu au avut niciodată până acum “Carte de munca” ar trebui să constituie un argument la fel de convingător, în acest sens. În plus, referitor la metodologia recalculării, supunem atenției faptul ca prin Decizia nr. 120/2007 Curtea Constituțională a dispus ca: “In toate cazurile in care din recalculare, rezulta un quantum mai mare al pensiei se va plăti acesta, iar daca noul quantum rezultat este mai mic, se va acorda în continuare pensia anterior stabilita și aflata in plata, fără a se aduce vreo atingere drepturilor legal câștigate anterior”, lucru total ignorat de actul normativ supus criticii.

II. Art. 16, 56 din Constiuția României – Dreptul la egalitate de sanse

Legea privind sistemul unitar de pensii publice încalcă prevederile constituționale, prin instituirea unui sistem obligatoriu de contribuție diferit pentru bărbați și femei cu o discriminare evidentă a acestora din urmă. Astfel, conform Constituției României art. 16

(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

Art 56 prevede că :

(1) Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

(2) Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

Ori, conform prevederilor legii privind sistemul unitar de pensii publice vârsta de pensionare a femeilor este mai mică decât cea a bărbaților, **fără a se asigura compensare respectivă a stagiului de cotizare, rezultând o pensie diminuată.**

Prelungirea varstei de pensionare ar trebui sa fie un drept, și nu o obligație. Continuarea sau nu a activitatii profesionale ar trebui să depindă exclusiv de voința și, respectiv, de capacitatea persoanei de a-si exercita meseria la parametrii optimi, astfel încât cine doreste sa poata activa și dincolo de o limita de varstă fixată oricum arbitrar.

Varsta de pensionare s-ar cuveni flexibilizata suplimentar inclusiv între femei, cel puțin după categoria profesională, căci a considera egale ca efort și uzura munca unei asistente medicale la oncologie, de pilda, cu cea a unei secretare sau pe cea a unei profesoare universitare cu cea a unei însoțitoare de zbor sau a unei femei cadru militar/polițist nu se justifica.

În mod constant, Curtea Constituțională a statuat ca principiul egalității în drepturi (art. 16 din Constituție) nu înseamnă omogenitate, astfel că situații diferite permit și uneori impun o reglementare diferită, în deplin acord cu principiul constituțional amintit (Decizia nr. 258/2010).

Pentru exemplificare, prezentăm un extras din Decizia Curtii nr. 258/2010:

“... Potrivit jurisprudenței Curtii Constituționale, spre exemplu, Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, “principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice.” De asemenea, art. 16 din Constituție “vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor. În felul acesta se justifică nu numai admisibilitatea unui regim juridic diferit față de anumite categorii de persoane, dar și necesitatea lui” (Decizia nr. 53 din 19 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 din 3 aprilie 2002). Curtea a mai statuat că “principiul egalității în drepturi nu înseamnă eo ipso aplicarea aceluiași regim juridic unor situații care, prin specificul lor, sunt diferite” (Decizia nr. 139 din 19 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 7 din 20 ianuarie 1997).

Insa Legea privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor încalca – din punct de vedere al actelor internaționale la care România este parte:

- art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale referitor la interzicerea oricărei discriminări (Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație).

III. Art. 44 din Constituția României – Dreptul de proprietate privată

(1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege. (2) **Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.** (...) (3) Nimeni nu poate fi expropriat **decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.** (4) Sunt interzise naționalizarea sau orice alte măsuri de trecere silită în proprietate publică a unor bunuri pe baza apartenenței sociale, etnice, religioase, politice sau de altă natură discriminatorie a titularilor.

Pensia, atât ca drept în sine, cât și ca element al proprietății private, reprezintă o creanță asupra statului pe care acesta este obligat să o plătească și s-o ocrotească. Prin diminuarea brutală, abuzivă și retroactivă a cuantumului pensiilor legal stabilite pentru militari, polițiști și funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale proprietatea nu este apărată, ci este pur și simplu jefuită de însuși statul român, care în acest mod refuză dictatorial să își achite creanțele. Dispozițiile criticate contravin articolului privind la **protecția proprietății** din Protocolul 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, la care România este parte. Astfel, „Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le considera necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor”.

Referitor la textul menționat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că **noțiunea de „bun” acoperă și dreptul unei persoane asupra unei creanțe**, inclusiv a uneia de natură salarială; dreptul de a fi beneficiarul unei prestații sociale pentru persoanele fără niciun venit; dreptul la o pensie de bătrânețe; dreptul la o pensie pentru văduvi (Hotărârea pronunțată în cauza Rafinăriile grecești Stran și Stratis Andreatis; Hotărârea Gaygusuz; Hotărârea Buchen, Hotărârea Willis). Aceeași Curte a statuat că **noțiunea de „bun” are un înțeles foarte cuprinzător, el înglobând orice interes al unei persoane de drept privat, care are o valoare economică.**

Asadar, dispozițiile criticate contravin și prevederilor art. 44 alin. 1 din Constituție, de unde reiese că dreptul de proprietate și creanțele asupra statului sunt garantate. În domeniul de aplicare

a textului constituțional intră orice creanță asupra statului deci și pensiile plătite din bugetul de stat.

IV. Art. 47 alin. (1) și alin. (2) - (Dreptul la trai decent și la pensie) –

Prevederile 6, alin. (1), pct. I, lit.c) din Legea privind sistemul unitar de pensii publice contravin dispozițiilor art. 47 alin. (1) din Constituție și dispozițiilor art. 135 alin. (2) lit. f) din aceeași lege fundamentală, care stabilesc în sarcina statului obligația de a asigura un nivel de trai decent și de a crea condițiile necesare pentru creșterea calității vieții

(1) Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent. (2) Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistența medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.

Chiar art. 47 alin. (2) nominalizează anumite domenii în care cetățenii au drepturi ce intră în conceptul de trai decent, respectiv: dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private.

Dreptul la un nivel de trai decent cuprinde îndeosebi dreptul la condiții rezonabile de existență și la ameliorarea lor continuă, dreptul la hrană, îmbrăcăminte și locuință satisfăcătoare, care să asigure cetățeanului și familiei lui un trai civilizat, decent.

Or, tocmai dreptul la un nivel de trai decent este afectat prin aplicarea noilor mecanisme de recalculare prevăzute de Legea privind sistemul unitar de pensii publice și tocmai de aceea este exclusă neacceptarea criticii de neconstituționalitate a acestui act normativ în raport de art. 47 din Constituție.

Statului îi revine obligația de a asigura cetățenilor săi condițiile necesare pentru un nivel de trai decent, pentru creșterea calității vieții, aspecte care se realizează prin implementarea unor măsuri de protecție socială și prin garantarea dreptului la pensie. În realizarea acestui principiu constituțional, statul poate adopta politici în domeniul drepturilor de asigurări sociale, destinate să reglementeze condițiile concrete care se impun a fi îndeplinite pentru a beneficia de dreptul la pensie, precum și conținutul acestui drept (inclusiv modalitatea de calculare a cuantumului acestor prestații de asigurări sociale).

Analizând nota de fundamentare a Legii privind sistemul unitar de pensii publice prin prisma impactului social prognozat, rezultă că emiterea acestui act normativ are în vedere „menținerea standardelor de viață ale pensionarilor în plata – trecerea graduală la indexarea cu rata inflației”.

Considerăm că aceste susțineri sunt lipsite de orice suport real, întrucât în contextul realităților economice și sociale, recalcularea pensiilor speciale plasează persoanele care au calitatea de pensionari într-o situație defavorabilă.

Astfel, alocarea unor fonduri insuficiente pentru plata pensiilor, necorelarea acestora cu creșterea inflației nu sunt de natură să protejeze puterea de cumpărare a celor care traiesc din pensii și să asigure veniturile pensionarilor, îmbunătățirea nivelului de trai al acestora, precum și reducerea marginalizării sociale a acestei categorii de populație.

În aceste condiții, obligația statului de a adopta o serie de măsuri de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor săi condițiile necesare pentru un nivel de trai decent nu poate fi considerată ca fiind îndeplinită.

Mai mult, se impune subliniat faptul că reducerea pensiilor speciale este de natură să aducă atingere principiului protecției așteptărilor legitime ale cetățenilor cu privire la un anumit nivel al protecției și securității sociale.

În baza principiului protecției așteptărilor legitime – indisolubil legat de statul de drept – organelor statului le revine obligația de a acționa în conformitate cu prevederile legale în vigoare, astfel încât cetățenii să aibă posibilitatea de a conta pe previzibilitatea normelor legale adoptate, fiind în măsură să-și planifice viitorul în contextul drepturilor conferite prin aceste dispoziții.

Admitem faptul că acest principiu nu exclude *de plano* posibilitatea statului de a opera schimbări legislative, însă valabilitatea acestui demers este condiționată de menținerea unei balanțe rezonabile între încrederea cetățenilor în cadrul normativ existent și interesele pentru a căror satisfacere operează modificarea acestuia.

Prin simplul fapt că suntem oameni, ar trebui să fim egali în drepturi, fără privilegii și fără discriminări, iar această egalitate ar trebui să se traducă și prin asigurarea și garantarea unui anumit nivel de trai care să corespundă, cel puțin, unor minime standarde de viață, cu precădere de natură materială. Nașterea acestui drept s-a produs urmare a adoptării de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor

Unite, în anul 1966, a Pactului internațional referitor la drepturile economice, sociale și culturale. Declarația Universală a Drepturilor Omului definește dreptul la un nivel de viață suficient - „orice persoană are dreptul la un nivel de viață corespunzător asigurării sănătății sale, bunăstării proprii și a familiei, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea și locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale, are dreptul la asigurarea de șomaj, de boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în alte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență ca urmare a unor împrejurări independente de voința sa”.

Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale a reluat această sintagmă, dar toate statele părți la Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și politice au recunoscut dreptul oricărei persoane la un nivel de suficient atât pentru ea, cât și pentru familia sa. Statele s-au obligat a adopta măsurile convenite pentru a asigura realizarea acestui drept, recunoscând importanța esențială a cooperării internaționale liber consimțite în acest sens.

Stipularea prin documente internaționale, precum și prin constituții a acestui drept crează obligația statului de a asigura dreptul persoanei și familiei sale dacă nu la un nivel de trai decent, cel puțin la un nivel de trai suficient.

Aspectele criticate contravin prevederilor art. 47 din Constituție privind nivelul de trai. În literatura de specialitate s-a arătat că prin conținutul său, dreptul la un nivel de trai decent include dreptul cetățeanului la condiții rezonabile de viață care să-i asigure lui și familiei sale un trai civilizată decent (M. Constantinescu, A. Iorgovan, I. Muraru, E.S. Tănăsescu - Constituția României revizuită, comentarii și explicații, pag. 97-99).

În concepția Organizației Națiunilor Unite, se regăsește ideea necesității eforturilor interne ale fiecărui stat în cooperare cu celelalte state ce alcătuiesc comunitatea internațională, pentru a crea condiții rezonabile de viață.

Prin convențiile și acordurile europene se urmărește ameliorarea nivelului de trai și promovarea bunăstării sociale în statele membre.

În România, în situația în care măsurile cuprinse în actul normativ criticat ar ajunge să fie puse în practică, nivelul de trai al unora dintre cei care primesc pensii de la bugetul de stat ar fi drastic afectat. Avem în vedere, cu titlu de exemplu, un număr însemnat de cadre militare în rezervă care provin atât din Ministerul Aparării Naționale, cât și din Ministerul Administrației și

Internelor ale căror unitați au fost supuse restructurării; în consecința, acestea au trecut la pensie, dar cuantumul acestuia este diminuat cu până la 40%. Măsura recalculării pentru aceștia, pe baza contributivității (care, de fapt, nu a existat) ar putea deveni tragică, mai ales că numărul anilor care s-ar lua în calcul este extrem de mic.

V. Art. 11 alin. (2) – (Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern, art. 20 alin. (1) și (2) - (Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte și Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile), art. 148 alin. (2) și (4) – (Ca urmare a aderării, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu, au prioritate față de dispozițiile contrare din legile interne, cu respectarea prevederilor actului de aderare și Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actul aderării și din prevederile alineatului (2). – **RESPECTAREA UNOR ACTE INTERNAȚIONALE ÎN MATERIA DREPTURILOR OMULUI.**

Prin dispozițiile coroborate ale art. 11 alin. (2) și art. 20 alin. (2) din Constituție, conform cărora „Tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern”, iar în cazul în care „există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale”, aceste dispoziții convenționale au dobândit un statut aparte, fiind situate, în ierarhia actelor normative, pe o treaptă echivalentă Legii supreme și având preeminență asupra prevederilor interne, în măsura în care, așa cum dispune Constituția României revizuită, reglementările interne nu conțin dispoziții mai favorabile. Astfel, așa cum au recunoscut și reputați juristi români de talie internațională, țara noastră și-a îmbogățit în ultimii ani ansamblul modalităților de protecție acordate drepturilor și libertăților persoanelor. În acest demers se înscrie și semnarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale la 7 octombrie 1993, zi în care România devenea membru al Consiliului Europei. Prin ratificarea Convenției și a Protocoloalelor adiționale, România a recunoscut oricărei persoane aparținând jurisdicției sale drepturile și libertățile consacrate de acest instrument.

În numeroase alte rânduri, instanța de contencios constituțional a ținut să sublinieze caracterul obligatoriu al prevederilor Convenției în ansamblul reglementărilor legale aplicabile în țara noastră. Prin Decizia nr.146/2000, Curtea Constituțională sublinia că: „ratificarea de către România a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, a făcut ca această convenție să facă parte din dreptul intern, situație în care raportarea la oricare dintre textele sale este supusă aceluiași regim cu cel aplicabil raportărilor la dispozițiile din Legea fundamentală. Curtea constată, de asemenea, că această interpretare este în deplin acord cu dispozițiile art. 20 din Constituție [...]”

Însă art. 6, alin. (1), pct. I, lit.c) din Legea privind sistemul unitar de pensii publice încalcă – din punct de vedere al actelor internaționale la care Romania este parte – :

- art. 1 alin. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție (20.03.1952) privind protecția proprietății (“Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional). A **reduce** pensia atribuită militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale în temeiul unei legi care era în vigoare la data nașterii raportului juridic, respectiv la data pensionării celui în cauză, reprezintă o nesocotire gravă a dreptului de proprietate (CEDO, 2002, cauza Buchen contra Cehiei);

- art. 2 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice (“1. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nicio deosebire, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare. 2. Statele părți la prezentul pact se angajează să garanteze că drepturile enunțate în el vor fi exercitate fără nicio discriminare întemeiată pe rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau orice altă împrejurare”);

- art. 6 din Tratatul Uniunii Europene⁴ - ” (1) Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene din 7 decembrie 2000, astfel cum a fost adaptată la 12 decembrie 2007, la Strasbourg, care are aceeași valoare juridică cu cea a tratatelor. Dispozițiile cuprinse în cartă nu extind în niciun fel competențele Uniunii astfel cum sunt definite în tratate. Drepturile, libertățile și principiile prevăzute în cartă se interpretează în conformitate cu dispozițiile generale din titlul VII al Cartei privind interpretarea și punerea sa în aplicare și cu luarea în considerare în mod corespunzător a explicațiilor menționate în Cartă, care prevăd izvoarele acestor dispoziții.

(2) Uniunea aderă la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Competențele Uniunii, astfel cum sunt definite în tratate, nu sunt modificate de această aderare.

(3) Drepturile fundamentale, astfel cum sunt garantate prin Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și astfel cum rezultă din tradițiile constituționale comune statelor membre, constituie principii generale ale dreptului Uniunii).”;

- **Legislația comunitară europeană, Pilonul al II-lea, Directiva nr.86/378/CEE, modificată prin Directiva nr. 96/97/CEE, privind aplicarea principiului egalității în schemele ocupaționale de securitate socială, care acoperă sectorial și legile speciale de pensii ale magistraților, militarilor, polițiștilor ș.a.**

Conform acestora, cu caracter obligatoriu pentru toate statele membre ale Uniunii Europene, criteriile decisive pentru încadrarea într-un sistem de securitate socială ca sistem ocupațional sunt:

↳ să se refere la o categorie particulară de lucrători ;

↳ să fie direct legată de perioada de serviciu ;

↳ pensia să fie calculată prin raportare la ultimul salariu al lucrătorului.

⁴ A se vedea versiunea consolidată a Tratatului privind U.E., 9.5.2008.

Cu referire la aceasta (PARTICULARITATEA/SPECIFICUL ACESTEI CATEGORII), a militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale facem următoarele precizări:

1. Atât pensiile cadrelor militare din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale cât și pensiile judecătorilor și procurorilor se încadrează în pilonul al 2-lea privind schemele ocupaționale (profesionale) guvernate de Directiva 86/378/EEC, modificată prin Directiva 97/96/EC. **Metodologia specifică de calcul a pensiei nu se bazează pe principiul contributivității.**

2. Cadrele militare din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale, pe de o parte, cât și judecătorii și procurorii, pe de altă parte, au drepturi și îndatoriri prevăzute în statutele lor aprobate prin legi (Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare – lege organică prevăzută de art. 118 alin. (2) din Constituția României; Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor – lege neprevăzută în Constituția României).

3. Cadrele militare din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale sunt în serviciul națiunii (art. 1 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare), în timp ce judecătorii desfășoară activități în scopul înlăturării infracțiunilor, iar procurorii desfășoară activități în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor (art. 1 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor).

4. Cadrele militare din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale sunt singurii salariați la stat care în cadrul jurământului către patrie **se obligă să apere țara chiar cu prețul vieții**, în timp ce judecătorii și procurorii nu depun un astfel de jurământ.

5. Cadrele militare din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale se pot afla în una dintre următoarele situații: în activitate, când ocupă o funcție militară; în rezervă, când nu ocupă o funcție militară, dar întrunesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi chemate să îndeplinească serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați, iar la nevoie, în calitate de cadre militare în activitate; în retragere, când potrivit legii, nu mai pot fi chemate pentru îndeplinirea serviciului militar. Judecătorii și procurorii se pot găsi numai în activitate și la pensie.

6. Instituția militară este prima instituție a statului român care a făcut cu adevărat o reformă reală, obiectiv pe care abia acum celelalte instituții îl iau în calcul. Armata s-a aliniat cu disciplină și

seriozitate la prevederile tratatului de la Viena cu privire la reducerea armamentelor și efectivelor și din 1996 până în 2006 a redus efectivele cu peste 200.000 de posturi reprezentând peste 60% față de efectivele din 1989.

7. Cadrele militare din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale sunt menținute în activitate/rezervă până la o anumită vârstă, în funcție de grad (art. 92 și 93 din Legea nr. 80/1995 privind statutul cadrelor militare, în timp ce judecătorii și procurorii pot rămâne în activitate până la vârsta când ies la pensie (art. 82-86 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor).

8. Cadrele militare din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale desfășoară activități **cu un grad de periculozitate mult mai mare** decât în cazul judecătorilor și procurorilor (aplicațiile, tragerile cu armamentul din dotare, serviciul de zi pe unitate, acțiunile de luptă în teatrele de acțiuni militare din Irak, Afganistan etc. nu se pot compara cu locul de muncă al judecătorilor și procurorilor).

9. Cadrele militare din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale au prevăzut în cadrul statutului dreptul la pensie iar modul de calculare al acesteia este prevăzut într-o lege speciala/ocupationala (Legea nr. 164/2001 privind pensiile militare de stat si, respectiv Legea 179/2004 pentru politisti), în timp ce la judecători și procurori dreptul la pensie și modul de calculare al acesteia sunt prevăzute **inițial în Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale** și apoi în Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

Din punctul de vedere al interpretării Legii fundamentale de către Curtea Constituțională, se cuvine a sublinia faptul ca integrarea în sistemul public de pensii a pensiilor militare de stat, ale polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul apararii nationale, ordinii publice si sigurantei nationale (similar ca si in cazul magistratilor, supusi si ei unui regim sever de restrictii si interziceri) nu este in acord cu principiile constitutionale. Astfel, **”Curtea Constituțională retine ca instituirea pensiei de serviciu pentru cadrele militare si pentru magistrati nu reprezinta un privilegiu, ci este justificata in mod obiectiv, ea constituind o compensare partiala a inconvenientelor ce rezulta din rigoarea statutelor speciale carora trebui sa li se supuna magistratii si militarilor”**. (Decizia Curtii Constitutionale a Romaniei nr. 20/02.02.2000).

Pe lângă cele sus enunțate, aratam faptul ca, datorita importantei deosebite de care se bucură Forțele Armate din Romania, INSĂȘI CONSTIUȚIA, la art. 118, le acordă un loc aparte. Iar Curtea Constituțională a statuat în Decizia nr. 148/2003 "Cu privire la consecințele aderării la Uniunea Europeană și la NATO Curtea Constituțională reține că acestea sunt numeroase și ele se reflectă în cuprinsul inițiativei legislative de revizuire a altor articole ale Constituției.

1. Aderarea Romaniei la NATO are ca urmare schimbarea funcțiilor forțelor armate. (...). Prin modificarea alin. (1) se legitimează noi funcții ale armatei, care în viitor, în condițiile legii și ale tratatelor internaționale la care Romania este parte, contribuie la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară și participa la acțiuni privind menținerea sau restabilirea păcii. Prevederile alin. (3) ale acestui articol urmaresc să generalizeze această funcție la toate componentele forțelor armate. (...)

2. O consecință importantă a modificării funcțiilor armatei are în vedere reevaluarea atribuțiilor Consiliului Suprem de Apărare a Țării. Curtea Constituțională reține ca, în vederea corelării dispozițiilor art. 117 cu cele ale art. 118, se propune modificarea acestuia din urma, dupa cum urmeaza: " Art. 118. - Consiliul Suprem de Aparare a Tarii organizeaza si coordoneaza unitar activitatile care privesc apararea tarii si siguranta nationala, participarea la mentinerea securitatii internationale si la apararea colectiva in sistemele de alianta militara, precum si la actiuni de mentinere sau de restabilire a pacii."

VI. Art. 41 alin 1 din Constituție - dreptul fundamental de alegere al profesiei și al meseriei sau ocupației. "Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă."

În opinia noastră, acest proiect de lege adoptat de Camera Deputaților aduce atingere unui drept fundamental prevăzut de Constituție, și anume dreptul la muncă, statuat prin art. 41 din Constituția României. În urma aplicării sistemului unitar de pensii, toate persoanele care cotizează la Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat din România vor fi afectate, actul normativ desființând chiar unele drepturi create pe baza unor legi anterioare, pentru militari, polițiști și funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul aparării naționale, ordinii publice și siguranței naționale.

În acest sens, amintim că, potrivit celor statuate de Curtea Constituțională în Decizia nr. 1189/2008, sensul juridic al verbului „a afecta” cuprinde mai multe nuanțe, precum pe cel de „a suprima”,

„a aduce atingere”, „a prejudicia”, „a vătăma”, „a leza” sau „a antrena consecințe negative”. Or, potrivit celor de mai sus, proiectul de lege suspus acestei sesizări de neconstituționalitate aduce atingere în mod evident dreptului la muncă ca drept complex al persoanelor afectate de prevederile acestui act normativ, afectând și dreptul la pensie, precum și dreptul la condiții rezonabile de viață, care să asigure un trai civilizat și decent al cetățenilor României.

În ceea ce privește textul proiectului de lege adoptat de Camera Deputaților, îl consideram ca fiind neconstituțional deoarece, potrivit art 41 alin 1) din Constituția României dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Actul normativ la care facem referire conține prevederi care încalcă dispozițiile constituționale conform cărora „alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației precum și a locului de muncă este liberă”

Astfel, art. 6 alin 1 pct. IV face vorbire despre alte persoane care realizează venituri din activități profesionale, în speță putând intra în acest context toți membrii profesiilor liberale, respectiv avocați, notari, executori, mediatori. Aceste persoane care sunt angrenate într-o asociere profesională, astfel încât raporturile dintre organizație și fiecare membru nu pot reprezenta o relație de tip angajator – angajat și nu se poate spune despre aceste persoane că sunt angajați în sensul art. 3 alin 1 lit a.

Mai mult decât atât, respectivele profesii sunt guvernate de legi speciale, proprii, prin care se creează cadrul legal pentru existența unor case de pensii proprii acestor profesii. Prin extrapolare și prin coroborare cu art. art 2 litera b privind principiul obligativității, toate aceste profesii ar urma să plătească dublu și la două case de pensii diferite, fără ca vreuna dintre ele să fie facultativă, ci obligatorie! Pentru aceste categorii vor exista două legi aplicabile în același timp.

Având în vedere această situație, consideram că art. 6 alin. 1 pct. IV lit. e este neconstituțional, întrucât încalcă dispozițiile art. 41 alin. 1 din Constituție, respectiv dreptul fundamental de alegere al profesiei și al meseriei sau ocupației, tocmai prin aspectele mai sus arătate de dublă impunere.

De asemenea, art. 20 alin 1) din Constituție arată ca „dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și celelalte tratate la care România este parte.

Așadar, dreptul la muncă precum și alegerea ocupației în mod liber sunt garantate și interpretate în spiritul Declarației Universale a Drepturilor Omului și a Tratatelor Internaționale la care România este parte, inclusiv a Directivelor Uniunii Europene.

Astfel, este încălcat art. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului " Fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta declarație fără nici un fel de deosebire că, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limba, religie, opinie politică sau orice alta opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări. În afara de aceasta, nu se va face nici o deosebire după statutul politic, juridic sau internațional al țării sau al teritoriului de care ține o persoană, fie ca această țară sau teritoriu sunt independente, sub tutela, neautonome sau supuse vreunei alte limitări de suveranitate".

De asemenea, Legea privind sistemul unitar de pensii publice încalca prevederile Pactului Internațional cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale, respectiv în ceea ce privește dreptul la muncă.

VII. Legea privind sistemul unitar de pensii publice INCALCĂ ÎNSĂȘI JURISPRUDENȚA CURȚII CONSTITUȚIONALE A ROMÂNIEI, respectiv Art. 147 - Deciziile Curtii Constitutionale, alin. (4) "Deciziile Curtii Constitutionale se publica în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor."

Cu referire la necesitatea tratamentului diferențiat al unor categorii socio-profesionale, Curtea Constituțională a României s-a pronunțat anterior, Decizia nr. 20 din 2 februarie 2000, Monitorul Oficial nr.72 din 18.02.2000. Reproducem mai jos câteva pasaje din aceasta care nu mai au nevoie de niciun comentariu:

„2.b) Cel de-al doilea aspect pentru care în sesizarea Curții Supreme de Justiție este criticat textul art.198, prin care se abrogă art. 103 din Legea nr. 92/1992, republicată, îl constituie nesocotirea faptului că în România, ca și în statele europene cu un anumit grad de dezvoltare, ”dreptul la pensie de serviciu îl au toate forțele de apărare a ordinii publice — armata, poliția și serviciile speciale”. În acest sens, se arată că justificarea acordării și menținerii pensiei de serviciu, în cazul magistraților, rezidă în statutul special al acestora, care le interzice exercitarea unor activități producătoare de venituri, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, precum și în gradul ridicat de risc pe care îl

presupune exercitarea funcției de magistrat, caracteristică de altfel comună, astfel cum se arată în sesizare, pentru întregul personal al forțelor de apărare a ordinii publice, a ordinii de drept.

(...) Decretul nr. 214/1977⁵ este aplicabil nu numai cadrelor din armată, ci și celor din sistemul Ministerului de Interne, Serviciului Român de Informații, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază, Direcției Generale a Penitenciarelor din cadrul Ministerului Justiției etc.

Examinând cel de-al doilea aspect al criticii de neconstituționalitate, Curtea Constituțională constată că aceasta este întemeiată.

Astfel pensia de serviciu pentru magistrați, introdusă în anul 1997 prin efectul modificării și completării Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, la fel ca și pensia de serviciu pentru militari, prevăzută de Decretul nr. 214/1977 privind pensiile militare de stat, cu modificările ulterioare, au fost instituite în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură sau, după caz, în rândul cadrelor militare permanente. Conform reglementărilor menționate, pensia de serviciu se acordă la împlinirea vârstei de pensionare numai magistraților, respectiv militarilor care, în privința totalului vechimii lor în muncă, îndeplinesc condiția de a fi lucrat un anumit număr de ani numai în magistratură sau, după caz, ca militar. Caracterul stimulativ al pensiei de serviciu constă, atât în cazul magistraților, cât și în cel al militarilor, în modul de determinare a cuantumului pensiei în raport cu salariul, respectiv cu solda avută la data ieșirii la pensie. În plus, în ceea ce privește acordarea pensiei de serviciu pentru militari, se aplică un spor de 10% până la 20% pentru militarii care beneficiază în considerarea vechimii și a activității meritorii de ordinul „Meritul Militar”, conform prevederilor art. 11 din Legea nr. 80/1995 privind Statutul cadrelor militare.

Constatând că aceste elemente care diferențiază regimul de pensionare al militarilor și al magistraților de regimul general al pensiilor asigură un tratament juridic specific celor două categorii de asigurați, **Curtea Constituțională reține că instituirea pensiei de serviciu pentru cadrele militare și pentru magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutelor speciale cărora trebuie să li se supună militarii și magistrații.**

⁵ *Actualmente fiind înlocuit cu Legea nr. 164/2001 (care reglementează pensiile militare de stat) și Legea 179/2004 (care reglementează pensiile polițistilor).*

Astfel, aceste statute speciale stabilite de Parlament prin legi sunt mult mai severe, mai restrictive, **impunând militarilor și magistraților obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au.** Într-adevăr, acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității. Sub acest aspect art.30 alin. (1) din Legea nr. 80/1995 privind Statutul cadrelor militare prevede pentru ofițerii, maiștrii militari și subofițerii în activitate obligația de a nu efectua activități care contravin demnității, prestigiului și normelor de comportare ce decurg din calitatea lor de cadre militare; iar alin. (2) al aceluiași articol instituie pentru categoriile menționate de militari interdicția de a îndeplini alte funcții decât cele în care sunt încadrați, cu excepția cumulului prevăzut de lege, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale, precum și interdicția de a fi asociat unic ori de a participa direct la administrarea sau conducerea unor organizații ori societăți comerciale, cu excepția numirii în consiliile de administrație ale regiilor autonome și societăților comerciale din subordinea Ministerului Apărării Naționale, din cadrul industriei de apărare sau în legătură cu aceasta.

Un alt element comun care justifică în mod obiectiv și rezonabil un tratament juridic asemănător al magistraților și al cadrelor militare, inclusiv în ceea ce privește regimul de pensionare, îl reprezintă **riscul pe care îl implică exercitarea profesiilor respective, ambele având un rol esențial în apărarea drepturilor omului, a ordinii publice, a valorilor statului de drept.**

Curtea Constituțională constată, pe de altă parte, că reglementarea în vigoare a pensiei de serviciu pentru militari, ca și cea a pensiei de serviciu pentru magistrați, cu diferențele pe care această pensie le prezintă față de pensia comună de asigurări sociale, nu constituie o încălcare a principiului egalității cetățenilor în fața legii, principiu prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. Această constatare se bazează pe specificul comun al activității militarilor și magistraților, care, astfel cum a rezultat din analiza anterioară a dispozițiilor constituționale și legale aplicabile, **impune celor două categorii profesionale obligații și interdicții severe, precum și riscuri sporite, ceea ce justifică în mod obiectiv și rezonabil o diferențiere a regimului juridic de pensionare față de regimul stabilit pentru alți asigurați care nu sunt supuși aceluiași exigențe, restricții și riscuri.**

În această ordine de idei Curtea Constituțională, dând curs dispozițiilor art. 11 și 20 din Constituție, referitoare la raportul dintre reglementările interne și cele internaționale, constată că principiul egalității în drepturi își găsește expresia în numeroase acte internaționale la care România este parte, printre care unul

dintre cele mai recente este Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996 și ratificată de România prin Legea nr. 74 din 3 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 193 din 4 mai 1999. Astfel această cartă, care prin art.12 al părții a II-a reglementează între altele *"Dreptul la securitate socială"*, prevede, de asemenea, la art. E al părții a V-a, denumit *"Nediscriminarea"*, că *"Respectarea drepturilor recunoscute în prezenta cartă trebuie asigurată fără deosebire de rasă, sex, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, sănătate, apartenență la o minoritate națională, naștere sau orice altă situație"*. În vederea interpretării acestui text anexa (intitulată *"Câmpul de aplicare a Cartei sociale europene revizuite în privința persoanelor protejate"*), care face parte integrantă din cartă, dispune cu aceeași forță juridică în sensul că *"O diferență de tratament pe un motiv obiectiv și rezonabil nu este considerată ca discriminatorie"*.

De asemenea, jurisprudența Curții Constituționale, referitoare la aplicarea principiului egalității în fața legii și al nediscriminării, a stabilit constant, în deplin acord cu jurisprudența în materie, și ea constantă, a Curții Europene a Drepturilor Omului, că principiul egalității nu este sinonim cu uniformitatea și că pentru situații diferite poate exista un tratament juridic diferit, recunoscându-se dreptul la diferență. În acest sens sunt, de exemplu: Decizia nr. 70 din 15 decembrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.307 din 27 decembrie 1993; Decizia nr.74 din 13 iulie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.189 din 22 iulie 1994; Decizia nr.139 din 19 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.7 din 20 ianuarie 1997.

În același timp, Curtea Constituțională constată că, față de asemănările subliniate anterior între situația cadrelor militare și cea a magistraților, avându-se în vedere și caracteristicile comune ale statutelor aplicabile acestor categorii profesionale, care au determinat în mod obiectiv reglementarea prin lege, în mod aproape identic, a pensiei de serviciu, nu se poate identifica o rațiune suficientă care să justifice aplicarea unui tratament diferit magistraților față de cadrele militare permanente, astfel cum s-a procedat prin art. 198 din noua lege a pensiilor, care abrogă reglementarea privind pensia de serviciu a magistraților. Așa fiind, se impune concluzia că este nejustificată abrogarea prin art.198 din Legea privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale a dispozițiilor art.103 din Legea nr.92/1992, republicată.

Într-adevăr, diferența de regim juridic ce se creează între pensia magistraților și pensia militarilor constituie, în condițiile înfățișate prin considerentele anterioare, o încălcare de către legiuitor a egalității de tratament juridic, ceea ce, în absența unei determinări obiective, este contrar prevederilor art.16 alin.(1)

din Constituție, în înțelesul conferit acestui text constituțional prin dispozițiile actelor internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte. Între acestea figurează și prevederile referitoare la nediscriminare ale art. E din partea a V-a a Cartei sociale europene revizuite, al căror cuprins, conturat prin dispozițiile corespunzătoare ale anexei, cuprinde și dispoziția conform căreia "O diferență de tratament pe un motiv obiectiv și rezonabil nu este considerată ca discriminatorie". Din aceste dispoziții, care sunt obligatorii pentru statul român, făcând parte din dreptul intern, conform art. 11 din Constituție, ca urmare a ratificării Cartei rezultă că este discriminatorie diferența de tratament juridic ce nu se întemeiază pe un motiv obiectiv și rezonabil.

În același sens este de altfel și jurisprudența îndelungată a Curții Europene a Drepturilor Omului care a statuat, în aplicarea prevederilor art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, că reprezintă o încălcare a acestor prevederi orice diferență de tratament săvârșită de stat între indivizi aflați în situații analoage, fără o justificare obiectivă și rezonabilă (de exemplu, prin hotărârea pronunțată în cazul "*Marks contra Belgiei*", 1979).

De asemenea, Curtea Constituțională, prin Decizia nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994, a stabilit că "un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, în respectul principiului egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice". De asemenea, prin Decizia nr.135 din 5 noiembrie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 17 decembrie 1996, Curtea Constituțională a reținut că "principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite".

VIII. Art. 6, alin. (1), pct.I, lit.c) din Legea privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor INCALCA JURISPRUDENTA CEDO

În sprijinul celor susținute de noi anterior, invocăm și câteva spețe selectate din jurisprudența CEDO:

- cauza *Buchen versus Cehia* (2006), în care Curtea Europeană a decis că "limitarea nejustificată a unui drept recunoscut magistratului, cum ar fi o pensie specială, drept nesocotit ulterior, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă pentru o asemenea îngrădire, constituie o privare de proprietate în sensul articolului 1, din Protocolul 1 al CEDO, dar și o discriminare în sensul articolului 1 din Protocolul 12".

- cauza *Gaygusuz versus Austria* (1996), în care Curtea a decis că "pensia constituie un drept patrimonial în sensul articolului 1 din Protocolul 1 al Convenției pentru drepturile omului și se constată o

discriminare în sensul articolului 14, dacă lipsește o justificare obiectivă rezonabilă pentru diminuarea patrimoniului reclamantului".

- cauza *Stubbings ș.a. versus Marea Britanie*, în care Curtea a decis că "există discriminare în sensul articolului 14 al Convenției atunci când persoane aflate în situații identice sau comparabile se bucură de un tratament preferențial unele față de altele".

- cauza *Akdejeva versus Letonia (2007)*, în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a obligat statul leton la despăgubiri, stabilind că a fost încălcat articolul 6 din Convenția drepturilor omului și articolul 1 din Protocolul 1, în cazul în care se procedează la recalcularea în minus a pensiei, dat fiind că este vorba despre un drept câștigat.

- cauza *Muller versus Austria*, precum și în numeroase alte spețe similare, s-a decis constant în sensul că "o reducere substanțială a nivelului pensiei ar putea fi considerată ca afectând substanța dreptului de proprietate și chiar a însuși dreptului de a rămâne beneficiar al sistemului de asigurare la bătrânețe".

O discuție aparte a fost făcută la nivelul CEDO și la cel al Curții de Justiție a Uniunii Europene asupra noțiunilor de "bun patrimonial" și de "speranță legitimă". "În conformitate cu articolul 14 din Convenția pentru interzicerea discriminării și articolul 1 din Protocolul 1 referitor la protecția proprietății, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că «noțiunea de bun înglobează orice interes al unei persoane de drept privat ce are valoare economică, astfel încât dreptul la pensie și, evident, dreptul la salariu sunt asimilate dreptului de proprietate» (cauza *Buchen versus Cehia*). Din această perspectivă, apare ca fiind evident că pensia de serviciu pentru militari, polițiști și funcționari publici cu statut special din sistemul administrației penitenciarelor, din domeniul apărării naționale, ordinii publice și siguranței naționale, așa cum este în prezent reglementată și având cuantumul stabilit prin lege, constituie un «drept de proprietate» în sensul Convenției și a Protocoloalelor adiționale, iar reducerea prin recalculare a acestui drept ar echivala cu o expropriere".

Referitor la înțelesul noțiunii de "speranță legitimă", ei arată că s-a statuat în numeroase soluții pe spețe că această noțiune trebuie înțeleasă și interpretată ca avându-și temeiul în dreptul cetățeanului la coerență și siguranță legislativă, astfel ca, în temeiul legii, acesta să își poată valorifica, păstra și apăra drepturile. Cu alte cuvinte, este vorba de concretizarea principiului constituțional, propriu oricărui stat de drept, privind supremația legii. Oricare militar, politist, magistrat etc. în funcție la acest moment ori deja

pensionar, are o firească «speranță legitimă» privind stabilitatea și coerența legislativă, astfel încât să poată beneficia neîngrădit de drepturile legal dobândite privind pensia cuvenită. La intrarea în cariera militară, în poliție, în magistratură etc., acceptând și asumându-și de bună voie multitudinea de riscuri, restricții și interdicții incumbate de cariera specifică, tânărul are în parțială compensare, «speranța legitimă» izvorâtă din lege, că va fi remunerat la un nivel corespunzător rolului, dificultății și importanței sociale a muncii sale, precum și că la finalul unei cariere, statul, pe care l-a aparat, sau a cărei forță a reprezentat-o și la a cărei liniște și ordine de drept a vegheat, îi va asigura o pensie de asemenea stabilă și corespunzătoare.

IX. Ignorarea în totalitate de către Guvernul României a Avizului Consiliului Legislativ pe Legea privind sistemul unitar de pensii publice

În Art. 79 din Constituția României (Consiliul Legislativ) se stipulează că:

“(1) Consiliul Legislativ este organ consultativ de specialitate al Parlamentului, care avizează proiectele de acte normative în vederea sistematizării, unificării și coordonării întregii legislații. El ține evidența oficială a legislației României.

(2) Înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ se stabilesc prin lege organică.”

Consiliul Legislativ atrage atenția că unele dintre soluțiile propuse „pot fi considerate ca încălcând principii de drept consacrate de Constituție”:

„... 4. Referitor la principiile și metodologia privind stabilirea pensiilor militare atât în statele membre NATO, ale Uniunii Europene, cât și în alte state, semnalăm următoarele:

a) sistemul de calcul al pensiilor militare este reglementat prin lege separată, deci lege specială, în Germania, Marea Britanie, SUA, Turcia, Coreea de Sud, Israel, Egipt, Japonia sau printr-un capitol independent, cuprins formal într-o singură lege, împreună cu cel al pensiilor civile, în Franța, Italia, Grecia, Portugalia, Austria, deci capitol special într-o lege unitară, nu unică;

b) baza de calcul a pensiilor militare se stabilește în funcție de valoarea soldei din ultima lună de activitate în Germania, Marea Britanie, Turcia, Italia, Grecia, Austria, Japonia, Coreea de Sud, Israel, sau de media soldelor pe ultimele trei sau șase luni în Franța și Egipt, precum și de vechimea integrală în armată (în majoritatea țărilor - 35 sau 36 ani, Japonia - 20 ani, Israel - 25). În Franța, limita maximă

pentru serviciul activ este de 25 de ani, dar există și o limită minimă, care este de 15 ani, de la care se poate primi pensie de serviciu;

c) în majoritatea țărilor NATO, pentru stabilirea pensiei, bazei de calcul rezultate i se aplică un procent cuprins între 75-80% din valoarea soldelor pe ultimele 1-3-6 luni;

d) din considerente de compensare a cheltuielilor efectuate pe timpul serviciului activ (schimbarea obligatorie multiplă a reședinței, conform cerințelor postului) și a constrângerii de a lipsi pe perioade lungi de lângă familie, pensia militarului francez se majorează cu 10% pentru cei care au de crescut trei copii, la care se mai adaugă încă 5% pentru fiecare copil în plus;

e) în armata portugheză, valoarea reală a pensiei poate fi mai mare decât salariul dinaintea pensionării, deoarece nu este supusă impozitării.

5. Cu privire la abrogarea prevederilor legale referitoare la pensiile de serviciu, semnalăm că în această materie Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr.20 din 2 februarie 2000 (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.72/2000), în sensul constatării ca fiind neconstituționale dispozițiile prin care s-a abrogat art.103 din Legea nr.92/1992 pentru organizarea judecătorească (în prezent preluat de art.82 din Legea nr.303/2004 privind Statutul judecătorilor și procurorilor), prin care se stabileau condițiile de acordare a pensiilor de serviciu pentru magistrați.

Astfel, pensia de serviciu pentru magistrați, introdusă în anul 1997 prin efectul modificării și completării Legii nr.92/1992 pentru organizarea judecătorească, la fel ca și pensia de serviciu pentru militari, prevăzută de Decretul nr.214/1977 privind pensiile militare de stat, cu modificările ulterioare, au fost instituite în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură sau, după caz, în rândul cadrelor militare permanente. Conform reglementărilor menționate, pensia de serviciu se acordă la împlinirea vârstei de pensionare numai magistraților, respectiv militarilor care, în privința totalului vechimii lor în muncă, îndeplinesc condiția de a fi lucrat un anumit număr de ani numai în magistratură sau, după caz, ca militar. Caracterul stimulatив al pensiei de serviciu constă, atât în cazul magistraților, cât și în cel al militarilor, în modul de determinare a cuantumului pensiei în raport cu salariul, respectiv cu solda avută la data ieșirii la pensie. În plus, în ceea ce privește acordarea pensiei de serviciu pentru militari, se aplică un spor de 10% până la 20% pentru militarii care beneficiază, în considerarea vechimii și a activității meritorii, de ordinul "Meritul Militar", conform prevederilor art.11 din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare.

Constatând că aceste elemente, care diferențiază regimul de pensionare al militarilor și al magistraților de regimul general al pensiilor, asigură un tratament juridic specific celor două categorii de asigurați, Curtea Constituțională reține că instituirea pensiei de serviciu pentru cadrele militare și pentru magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutelor speciale cărora trebuie să li se supună militarii și magistrații.

Astfel, aceste statute speciale, stabilite de Parlament prin legi, sunt mult mai severe, mai restrictive, impunând beneficiarilor obligații și interdicții pe care alte categorii de asigurați nu le au. Într-adevăr, acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității.

În acest context, relevăm faptul că atât în statele membre ale Uniunii Europene cât și în legislația altor state, există și alte categorii profesionale care beneficiază de sisteme proprii de pensionare, în funcție de importanța socială a muncii desfășurate, cum ar fi: funcționarii publici din domeniul sănătății, învățământului, funcționarii parlamentari, diplomații ș.a.

Totodată, menționăm și faptul că pentru acordarea pensiilor de serviciu este necesar să fie îndeplinite trei condiții cumulative în loc de două ca în cazul pensiilor din sistemul public, cea de a treia condiție fiind reglementarea în mod expres a acordării unei astfel de pensii speciale în acte normative care stabilesc un regim diferit față de reglementarea cadru în materie de pensii.

De asemenea, la anumite categorii de beneficiari ai pensiei de serviciu, vârsta de pensionare este deja egală la bărbați și femei și, în același timp, mai mare decât cea din sistemul public. De exemplu, începând din anul 2006, funcționarii publici parlamentari se pot pensiona de la vârsta de 60 de ani în sus față de persoanele pensionate în baza Legii nr. 19/2000 care au o vârstă de pensionare mai mică.

6. Semnalăm că și altele dintre soluțiile propuse pot fi considerate ca încălcând principii de drept consacrate de Constituție.

Astfel, măsura privind recalcularea pensiilor stabilite prin legi speciale, aflăte în plată la data introducerii sistemului unitar de pensii publice nu se poate face decât prin încălcarea principiului neretroactivității legii, prevăzut la art.15 alin.(2) din Constituția României, republicată, conform căruia „Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile”.

În cazul de față, deoarece măsurile propuse nu sunt de natură penală sau contravențională, ci au caracter civil, ele pot viza doar cazurile care se vor ivi după intrarea în vigoare a proiectului, nu și situațiile deja existente.

Actualele pensii de serviciu au fost acordate în baza unor legi emise de statul român, în vigoare la momentul calculării. O recalculare a acestor pensii, care au fost acordate legal, ar însemna o încălcare de către stat a propriei legislații, iar a o modifica retroactiv ar avea repercusiuni asupra caracterului de stat de drept.

De asemenea, conform principiului drepturilor câștigate - recunoscut în toate statele de drept - orice drept, indiferent de natura sa, trebuie acordat chiar dacă pentru cazurile apărute ulterior acesta este diminuat.

Modificarea retroactivă a unor drepturi civile deja câștigate nu este posibilă fără a se încălca prevederile constituționale, ceea ce ar putea conduce la sesizarea Curții Constituționale și declararea previzibilă de către aceasta a neconstituționalității acestei măsuri, având în vedere jurisprudența proprie anterioară.

Este de relevat, totodată, că există posibilitatea ca un mare număr de pensionari afectați de recalcularea pensiilor să se adreseze instanțelor de judecată, naționale și internaționale, pentru contestarea diminuării unui drept câștigat, cu șanse de a obține câștig de cauză în procesele respective.

Într-adevăr, potrivit prevederilor art.47 alin.(2) din Constituție, condițiile de exercitare a dreptului la pensie și la alte forme de asistență socială se stabilesc prin lege și, prin urmare, este dreptul exclusiv al legiuitorului de a modifica sau completa legislația în materie și de a stabili data de la care operează recalcularea, „însă orice prevedere nouă poate fi aplicată numai de la data intrării sale în vigoare, pentru a respecta principiul neretroactivității legii, consacrat de art.15 alin.(2) din Constituție”. (Decizia Curții Constituționale nr.5 7/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 164/2006).

Într-o altă decizie, Curtea Constituțională face referire expresă la intangibilitatea drepturilor câștigate:

„în cazurile în care din recalculare rezultă un quantum mai mare al pensiei, se va plăti acesta, iar dacă noul quantum rezultat este mai mic, se va acorda în continuare pensia anterior stabilită și aflată în plată, fără a se aduce vreo atingere drepturilor legal câștigate anterior”. (Decizia Curții Constituționale nr. 120/2007 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.204/2007).

Curtea face, de asemenea, precizarea că, prin constatarea neconstituționalității Ordonanței de urgență a Guvernului nr.230/2008, Guvernul nu este împiedicat să promoveze, cu respectarea dispozițiilor constituționale amintite mai sus, a principiilor neretroactivității legii, nediscriminării și egalității în drepturi și a celorlalte norme și principii prevăzute de Constituție, măsurile necesare cu privire la cazurile și condițiile în care pensia poate fi cumulată cu veniturile realizate din muncă". (Decizia Curții Constituționale nr.82/2009 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33/2009).

În concluzie, pensiile aflate în plată constituie drepturi legal câștigate și nu pot fi afectate prin recalculare, care prin efectele ei, ar constitui implicit o aplicare retroactivă a legii, orice nouă reglementare aplicându-se numai pe viitor, adică pensiilor stabilite după data intrării în vigoare a acesteia.

7. Argumentul de desființare a pensiilor de serviciu potrivit căruia acestea nu respectă principiul contributivității pare a fi contrazis de faptul că pensionarii de azi nu-și recuperează contribuția lor, ci din acea contribuție i-au întreținut, când erau angajați, pe pensionarii generației lor, iar cei care contribuie acum, când vor ieși la pensie, vor fi întreținuți de cei care vor lucra în acel moment.

Astfel, principiul contributivității poate fi privit ca un indicator în modul de calcul a pensiilor, fiind însă unul relativ. De altfel, acest principiu nu se aplică la anumite categorii de pensii, cum ar fi, ca exemplu, pensiile militare, pensiile polițiștilor și pensiile agricultorilor, astfel încât nu poate fi considerat ca un principiu cu aplicabilitate generală.

Menționăm că și persoanelor care beneficiază de pensie de serviciu li se calculează pensia din sistemul public potrivit prevederilor Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, urmând ca doar diferența până la quantumul prevăzut de legea specială să fie suportată de la bugetul de stat.

Precizăm că dreptul la pensie este prevăzut de art.47 alin.(2) din Constituția României, republicată, dar componentele acesteia, cum ar fi tipul, condițiile de acordare, modul de calcul și plata acesteia îndreptățește pe legiuitor ca, în considerarea unor situații deosebite, să adopte, prin legi speciale, reglementări diferite pentru anumite categorii socio-profesionale, cum sunt cele susmenționate.

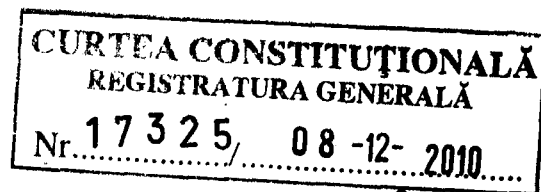
8. Tot în acest context, menționăm că actuala reglementare-cadru în materie de pensii, Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, cuprinde norme de trimitere la legile speciale care reglementează sau includ și dispoziții normative privind pensiile de serviciu și, deci, recunoaște sistemele proprii de asigurări sociale, neintegrate sistemului public de pensii, acest tip de pensii fiind rezultanta specificului și importanței activității și formei de remunerare și de contribuție la asigurările sociale, precum și a vechimii în serviciu a acestor categorii de personal.

Pensia de serviciu este un drept acordat de legiuitor unor categorii socio-profesionale din sisteme ocupaționale particulare - demnitari, diplomați, judecători, procurori, militari, funcționari publici parlamentari - a căror activitate reprezintă un interes deosebit pentru societate și care trebuie recunoscută și după retragerea din activitate a acestora.”

Pe aceeași linie se înscrie și opinia Consiliului Superior al Magistraturii: „Noua lege nu poate afecta cuantumul pensiilor aflate în plata, chiar și atunci când modul de calcul al pensiilor se modifică prin noua reglementare, deoarece este inadmisibil ca legea să opereze retroactiv”.

Prin urmare, față de cele învederate, mai sus vă rugăm să constatați că Legea privind sistemul unitar de pensii publice este **NECONSITUTIONALĂ**, în integralitatea ei.

DOS. 4717 A/2010

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

Cabinet Secretar General

București, 8.XII.2010
Nr. 51/5851

Domnului

AUGUSTIN ZEGREAN
Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule președinte,

În temeiul dispozițiilor art.15 alin.(1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă trimitem alăturat sesizarea formulată de un număr de 53 deputați aparținând Grupului parlamentar Partidului Național Liberal, referitoare la neconstituționalitatea Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Cu deosebită considerație,

SECRETAR GENERAL

GHEORGHE BARBU

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 01/0385.1/8.XII.2010

GRUP PARLAMENTAR
PARTIDUL NAȚIONAL LIBERAL
15/573
10 Dec 12 08

Parlamentul României Camera Deputaților

Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal

telefon: (021) 414 10 70

fax: (021) 414 10 72

email: pnl@cdep.ro

București, 08 decembrie 2010

Către,

Secretariatul General al Camerei Deputaților

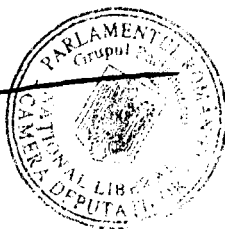
Domnului Gheorghe Barbu

Domnule Secretar General,

În temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție, și în baza art. 27, alin (2) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă înaintăm **Sesizarea** la Curtea Constituțională cu privire la Legea privind sistemul unitar de pensii publice (PL – x 323 / 2010) adoptat de Camera Deputaților în ședința din data de 15.09.2010, trimis spre reexaminare de către Presedintele României în data de 07.10. 2010, și adoptat în forma finală în data de 07.12. 2010.

Lider Grup PNL

Călin Popescu Tăriceanu

Parlamentul României

Camera Deputaților

telefon: (021) 414 10 70

fax: (021) 414 10 72

email: pnl@cdep.ro

DOMNULUI PROF. UNIV. DR. Augustin Zegrean

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Stimate domnule Președinte,

În temeiul art. 146 lit. a) din Constituția României, al art. 11 lit. a) raportat la art. 15 alin. (2) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, deputații Partidului Național Liberal înscrși pe lista anexată formulează prezenta:

Parlamentul României

Camera Deputaților

Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal

telefon: (021) 414 10 70

fax: (021) 414 10 72

email: pnl@cdep.ro

DOMNULUI PROF. UNIV. DR. Augustin Zegrean

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

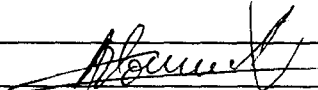

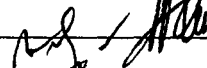
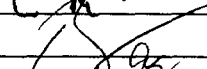
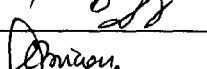
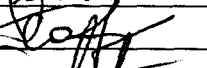
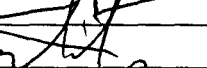
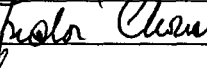
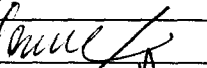
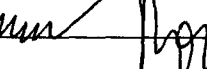
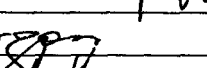

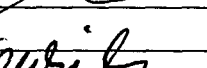

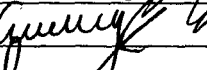

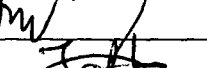
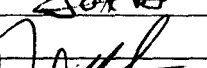

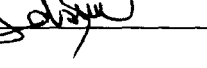

Stimate domnule Președinte,

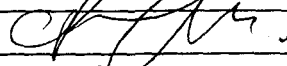

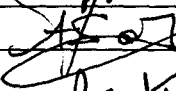

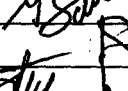
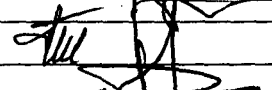
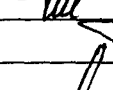
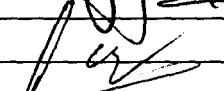
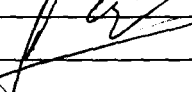
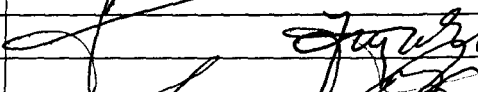

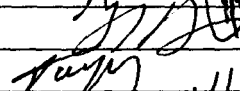
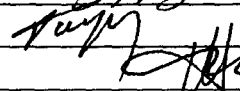
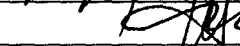
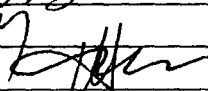
În temeiul art. 146 lit. a) din Constituția României, al art. 11 lit. a) raportat la art. 15 alin. (2) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, deputații Partidului Național Liberal enumerați în rândurile de mai jos, formulează prezenta

Deputații, înscriși pe lista anexată, formulează prezenta:

Listă de semnături pentru sesizarea de neconstituționalitate

.....

NR. CRT.	Deputat PNL	
1.	Adomnitei Cristian	
2.	Almăjanu Marin	
3.	Atanasiu Teodor	
4.	Berci Vasile	
5.	Buda Viorel	
6.	Budurescu Daniel	
7.	Buican Cristian	
8.	Calimente Mihăiță	
9.	Cazan Mircea	
10.	Chițoiu Daniel	
11.	Chiuariu Tudor	
12.	Cristian Horia	
13.	Dobre Ciprian	
14.	Dobre Victor Paul	
15.	Donțu Aurel Mihai	
16.	Dragomir Gheorghe	
17.	Dumitrică George	
18.	Fenechiu Relu	
19.	Gabor Gheorghe	
20.	Gavrilescu Grațiela	
21.	Gerea Dominic Andrei	
22.	Gorghiu Alina	
23.	Holban Titi	
24.	Horj Pavel	
25.	Irimescu Mircea	
26.	Jolța Nicolae	
27.	Lupu Mihai	
28.	Motreanu Dan	
29.	Nicolăescu Eugen	
30.	Orban Ludovic	
31.	Palăr Ionel	
32.	Palașcă Viorel	
33.	Pieptea Cornel	
34.	Plăiașu Gabriel	

35.	Pocora Cristina	
36.	Pop Virgil	
37.	Popa Marius Octavian	
38.	Popescu Tăriceanu Călin	
39.	Săftoiu Adriana	
40.	Săpunaru Nini	
41.	Scutaru George	
42.	Stroe Ionuț Marian	
43.	Stroe Radu	
44.	Știrbu Gigel	
45.	Taloș Gheorghe Mirel	
46.	Tușa Diana Adriana	
47.	Țaga Claudiu	
48.	Țîmpău Radu	
49.	Țintean Ioan	
50.	Țurcanu Florin	
51.	Uioreanu Horea Dorin	
52.	Varga Ana Lucia	
53.	Voicu Mihai	

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

SENATUL ROMÂNIEI
SECRETAR GENERAL
Nr. XXXV 4680
Data 13.12.2010

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT
124 13.12.2010

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40,
România
Telefon: (+40-21) 313 25 31 Fax: (+40-21) 312 54 80
Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.4735A/2010

SENAT
PREȘEDINTE
Nr. 12625
Data 10XV 2010

SG / et. C. Geoana

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ
Nr. 17418 / 10-12-2010

Domnului
MIRCEA DAN GEOANĂ
Președintele Senatului

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de un număr de 66 de deputați, în condițiile art.146 lit.a) din Constituție, cu privire la neconstituționalitatea Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

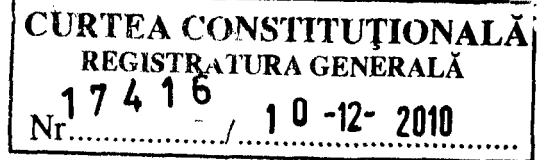
Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 13 decembrie 2010, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 15 decembrie 2010.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE
Augustin Zegrean
Augustin ZEGREAN

DOS 4735A/2010

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

Cabinet Secretar General

București, 10.XII.2010
Nr. 51/5917

Domnului

**AUGUSTIN ZEGREAN
Președintele Curții Constituționale**

Stimate domnule președinte,

În temeiul dispozițiilor art.15 alin.(1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, vă trimitem alăturat sesizarea formulată de un număr de 66 deputați aparținând Grupului parlamentar al Alianței Politice PSD + PC, referitoare la neconstituționalitatea Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

Menționăm faptul că Legea a fost anunțată în data de 8 decembrie 2010 în vederea exercitării dreptului parlamentarilor de a sesiza Curtea Constituțională cu privire neconstituționalitatea legii, aceasta fiind adoptată în procedură de urgență.

Cu deosebită considerație,

SECRETAR GENERAL ADJUNCT

István GÁSPÁR

Gaspár

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

Grup Parlamentar al Alianței Politice PSD + PC

**București, 10 decembrie 2010
Nr. 14/3536**

Către

**Secretarul General al Camerei Deputaților
Domnul Gheorghe Barbu**

Domnule Secretar General,

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituția României, respectiv ale art. 11 alin. (1) paragraf A lit. a) și ale art. 15 și următoarele din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale republicată, vă înaintăm **Sesizarea** Grupului Parlamentar al Alianței Politice PSD + PC referitoare la neconstituționalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice adoptată de Camera Deputaților în ședința de marți, 7 decembrie 2010, cu rugămintea de a fi înaintată la Curtea Constituțională.

Lider Grup Parlamentar

Mircea Dușa

CĂTRE:

CURTEA CONSTITUTIONALA A ROMANIEI

Calea 13 Septembrie nr. 2, sector 5, București

Palatul Parlamentului, Intrarea B1

SESIZARE

cu privire la neconstituționalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice

Subsemnatii, identificați în Anexa prezentei sesizări,

In exercitarea dreptului de a formula obiecții privind constituționalitatea legilor înainte de promulgare,

In temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituția României, respectiv ale art. 11 alin. (1) parag. A lit. a) și ale art. 15 și următoarele din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale,

Prin prezenta, vă solicităm să constatați neconstituționalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice, pentru următoarele

CONSIDERENTE:

Capitolul I

Critici de neconstitutionalitate extrinseca prin prisma incalcarii art. 1 alin. (5) din Constitutie, coroborat cu art. 64 alin. (1) din Legea fundamentala

Astfel, prevederile art. 1 alin. (5) din Legea fundamentala consacra principiul suprematiei Constitutiei si al obligativitatii legilor: *„În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.”*

Principiul suprematiei Constitutiei se intemeiaza pe pozitia supraordonata a Legii fundamentale in cadrul ierarhiei sistemul juridic, ceea ce genereaza supralegalitatea constitutionala, aplicabila intregului sistem, astfel incat legea exprima vointa generala numai cu respectarea normei constitutionale.

Potrivit art. 142 alin. (1) din Constitutie, *„Curtea Constitutionala este garantul suprematiei Constitutiei.”* De asemenea, dispozitiile art. 1 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale dispun: *„Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției”.*

In legatura cu acest aspect, prin Decizia nr. 1557/2009¹, instanta de contencios constitutional a retinut ca: *„In virtutea rolului sau de garant al suprematiei Constitutiei, Curtea nu numai ca poate, dar este singura autoritate care are dreptul si obligatia de a interpreta un text constitutional ori de cate ori se impune si de a evidentia aspecte in contradictie cu Legea fundamentala. Supremația Legii fundamentale este o realitate juridică ce implică consecințe și garanții. Între consecințe se enumera deosebirile dintre Constituție și legi și, nu în ultimul rând, compatibilitatea întregului drept cu Constituția, iar între garanții se regăsește controlul constituționalității legilor, lată că supremația Constituției, nefiind o simplă teorie juridică, are implicații practice în care Curtea "spune dreptul" cu privire la legitimitatea constituțională a legii, la valabilitatea ei ca act subordonat Constituției, în funcție de modul în care legiuitorul, ordinar ori delegat, a respectat supralegalitatea constituțională pe care, în fond, s-a întemeiat. De aceea, **justiția constituțională este prin excelență de ordin public, constituind o problemă de interes general ce nu poate fi minimalizată ori anihilată de un formalism ce capătă conotații nesemnificative în cadrul anumitor realități sociale.**”*

¹ Publicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr. 40 din 19 ianuarie 2010.

In acest context, apare ca fiind clar conturata posibilitatea (si chiar obligatia Curtii Constitutionale) de a interveni in situatii in care procesul de legiferare se desfasoara cu prejudicierea grava a principiului suprematiei legii, prejudiciere determinata de exercitarea abuziva (nejustificata de necesitati de ordin social, economic ori politic) a dreptului legiuitorului roman de a edicta acte normative.

Or acesta este si cazul Legii privind sistemul unitar de pensii publice, deoarece acest act normativ este viciat de neconstitutionalitate in ansamblu, adoptarea acestuia fiind realizata cu incalcarea normelor constitutionale referitoare la procedura de legiferare.

Normele constitutionale cuprinse in Titlul III – „Autoritatile publice”, Sectiunea a 3-a – „Legiferarea” reglementeaza etapele pe care le presupune parcurgerea procedurii legislative parlamentare.

Prevederile art. 64 alin. (1) din Legea fundamentala consacra principiul autonomiei parlamentare regulamentare, aplicabil in materia organizarii si functionarii Camerelor Parlamentului, in baza caruia Camerele Parlamentului isi stabilesc organizarea si functionarea prin regulament propriu.

Sediul materiei in cazul reexaminarii unei legi de catre Camera Deputatilor, in urma cererii facute de Presedintele Romaniei, il constituie art. 135 din Regulamentul Camerei Deputatilor coroborat cu art. 77 – “Promulgarea legii” din Constitutia Romaniei.

Conform art. 135 alin. (2) din actul mentionat procedura concreta de urmat in ipoteza data este urmatoarea: *”Cererea Preşedintelui României privind reexaminarea unei legi va fi examinată de comisia permanentă sesizată în fond cu proiectul de lege sau cu propunerea legislativă; aceasta va întocmi un raport în care va face propuneri cu privire la obiecțiile formulate în cererea de reexaminare.”*

In aplicarea dispozitiilor mentionate supra pe data de 17.11.2010 proiectul Legii privind sistemul unitar de pensii publice a fost prezentat in Biroul Permanent al Camerei Deputatilor si a fost trimis pentru raport privind cererea de reexaminare formulata de Presedintele Romaniei la Comisia pentru munca si protectie sociala din cadrul Camerei Deputatilor.

Aceasta Comisie a intocmit raportul in cauza, iar pe data de 6.12.2010 proiectul Legii privind sistemul unitar de pensii publice a fost in scris pe ordinea de zi a Plenului Camerei Deputatilor, iar pe data de 7.12.2010 a fost adoptat de Camera Deputatilor ca urmare a cererii de reexaminare.

Ceea ce se impune subliniat in sa este faptul ca art. 135 alin. (3) din Regulamentul Camerei Deputatilor instituie o procedura clara conform careia *"Raportul comisiei împreună cu cererea de reexaminare se supun dezbaterii Camerei Deputaților după regulile procedurii legislative."*

Or in cazul legii ce face obiectul prezentei sesizari nu a fost supus la vot raportul Comisiei pentru munca si protectie sociala din cadrul Camerei Deputatilor, fiind nesocotite astfel prevederile Regumentului Camerei Deputatilor.

Nerespectarea normelor constitutionale ale art. 64 alin. (1) atrage si infrangerea dispozitiilor art. (1) alin. (5) din Constitutie, care dau expresie obligativitatii respectarii Legii fundamentale.

In concluzie, prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice apar ca fiind neconstitutionale prin incalcarea art. 1 alin. (5) din Legea fundamentala, care statueaza principiul obligativitatii respectarii legilor.

Capitolul al II-lea

Incalcarea art. 16 alin. (1) din Constitutie

Prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice incalca dispozitiilor art. 16 alin. (1) din Constitutie, aducand grave atingeri principiului egalitatii in drepturi a cetatenilor.

Concret, art. 16 alin. (1) din Constitutie dispune: *„Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”*

Prevederea constitutională amintită consacra egalitatea cetățenilor în fața legii în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale. Dispozițiile Legii privind sistemul unitar de pensii publice sunt susceptibile să conducă la discriminarea femeilor în raport de bărbați, prin prisma stagiului complet de cotizare cerut de prevederile actului în discuție (Anexa nr. 5) pentru ca asigurații să poată beneficia de pensie.

Practic, prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice reglementează aplicarea unui tratament în mod vădit defavorabil femeilor, prin raportare la asigurații care sunt bărbați.

Diferențierea regimului de pensionare al persoanelor vizate de ipoteza normei legale de regimul general de pensionare este de natură să ilustreze în mod evident existența unor inadvertențe și discrepante notabile în materia regimului juridic aplicabil pensionarii acestor categorii profesionale, de vreme ce la data pensionării, în condiții similare de vârstă - începând să presteze munca și să achite în mod corespunzător contribuția la sistemul public de asigurări sociale la aceeași vârstă cu bărbații - femeile vor avea întotdeauna o pensie mai mică decât bărbații.

Acest aspect reiese cu claritate din cuprinsul Anexei nr. 5 – "Varste standard de pensionare, stagii complete și stagii minime de cotizare" la Legea privind sistemul unitar de pensii publice, Anexa care, coroborată cu prevederile legale relative la algoritmul de calcul al pensiilor, releva faptul că în condiții de muncă egale cu ale bărbaților – și pe cale de consecință condiții identice de cotizare – femeile vor avea întotdeauna un punctaj al pensiei mai redus decât cel al bărbaților, asadar și o pensie mai mică decât a acestora.

Rezultă că în ceea ce privește exercițiul dreptului fundamental la pensie – drept consacrat de art. 47² – "Nivelul de trai" din Constituția României – și dreptul la măsuri de protecție socială – drept reglementat de art. 41³ – "Munca și protecția socială a muncii"

² Potrivit art. 47 – Nivelul de trai – alin. (2): "Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii."

³ Potrivit art. 41 – Munca și protecția socială a muncii - alin. (2): "Salariații au dreptul la măsuri de protecție socială. Acestea privesc securitatea și sănătatea salariaților, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim brut pe țară, repausul săptămânal, concediul

din legea fundamentala – femeile sunt discriminate in raport cu barbatii prin aceea ca pensia de care beneficiaza acestea este inferioara din punctul de vedere al cuantumului fata de pensia de care beneficiaza barbatii.

Actul normativ criticat este **discriminatoriu** si contravine si dispozitiilor art. 14 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului⁴, care interzic orice discriminare cu privire la drepturile si libertatile garantate de Conventie.

In conceptia Conventiei Europene a Drepturilor Omului, notiunea de „discriminare” se raporteaza la ipotezele de aplicare a unor tratamente diferite, preferentiale in situatii analoage sau comparabile. Singura derogare admisa vizeaza situatiile de dezavantajare a anumitor persoane in masura in care acestea sunt justificate in mod obiectiv de un motiv legitim. Altfel spus, aplicarea unei diferente de tratament trebuie fundamentata obiectiv si rezonabil, ceea ce implica existenta unui raport de proportionalitate intre scopul urmarit si mijloacele avute in vedere pentru realizarea acestuia.

Aceste prevederi sunt in concordanta cu aspectele retinute de Curtea Europeana a Drepturilor Omului intr-o speta⁵, care apreciaza ca o diferenta este discriminatorie in masura in care nu se fundamenteaza pe ratiuni de ordin obiectiv si rezonabile, care nu urmaresc un scop legitim sau in cazul in care rezulta in mod vadit existenta unui raport de disproportionalitate intre mijloacele utilizate si finalitatea avuta in vedere.

Mai mult, Curtea a statuat faptul ca statele se bucura de o marja extinsa de apreciere pentru a determina daca si in ce masura diferentele existente intre diferite situatii cu privire la aspecte identice justifica aplicarea unor tratamente diferite.

Este adevarat ca principiul egalitatii in drepturi nu presupune omogenitate, iar existenta unor situatii obiectiv diferite justifica aplicarea unui tratament juridic diferentiat.

de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții deosebite sau speciale, formarea profesională, precum și alte situații specifice, stabilite prin lege.”

⁴ Art. 14 din Conventia Europeana a Drepturilor Omului – *“Exercitarea drepturilor si libertatilor recunoscute de prezenta Conventie trebuie sa fie asigurata fara nici o deosebire bazata in special pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o minoritate nationala, avere, nastere sau orice alta situatie.”*

⁵ Cauza Buchen impotriva Cehiei, Hotararea din 26.XII.2002, www.echr.coe.int.

Cu toate acestea instituirea unei discriminari negative intre femei si barbati – in conditiile in care aplicarea principiilor constitutionale ar justifica dimpotriva o discriminare pozitiva, instituirea unui regim privilegiat pentru femei in scopul asigurarii unei protectii adecvate a maternitatii, protectie necesara pe durata intregii vietii a femeilor, iar nu numai in perioada sarcinii si un scurt timp dupa aceasta - ilustreaza insa o diferenta de tratament juridic, care nu se fundamenteaza pe existenta unor ratiuni diferite din punct de vedere obiectiv.

In aceste conditii, rezulta ca persoanele plasate in situatii identice (persoane individualizate prin calitatea de pensionar) se bucura de un tratament diferentiat, iar aceasta discrepanta nu-si gaseste o justificare obiectiva si rezonabila.

Participarea la constructia unei societati politice democratice ar trebui sa excluda aplicarea unor masuri arbitrare si nu justifica aplicarea unor tratamente diferite in situatii comparabile.

Capitolul al III-lea

Incalcarea art. 20 din Constitutie

Se impune subliniat faptul ca in virtutea prevederilor art. 20 alin. (1) din Legea fundamentala, *„dispozitiile constitutionale privind drepturile si libertatile fundamentale trebuie interpretate si aplicate in concordanta cu Declaratia Universala a Drepturilor Omului, cu pactele si celelalte tratate la care Romania este parte”*.

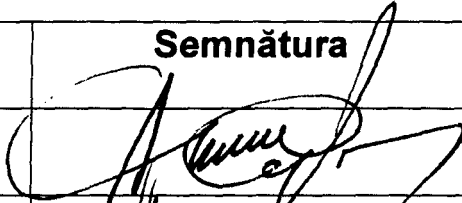

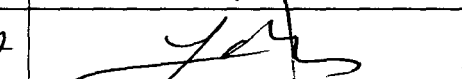
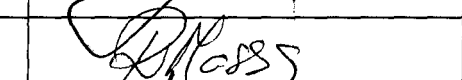

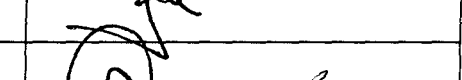

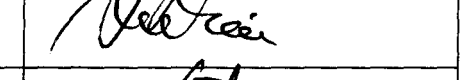
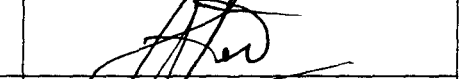

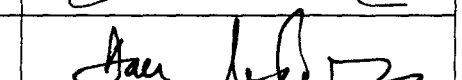
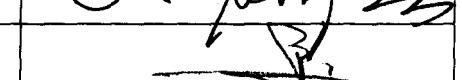
In acest context prevederile Legii privind sistemul unitar de pensii publice contravin dispozitiilor art. 14 din Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale: *”Interzicerea discriminării - Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”*

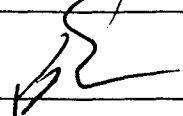
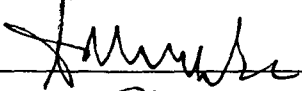

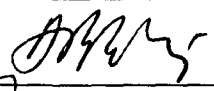
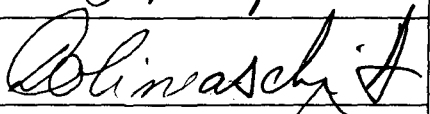

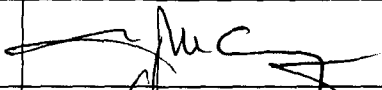
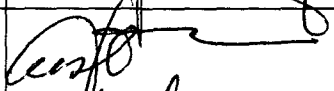
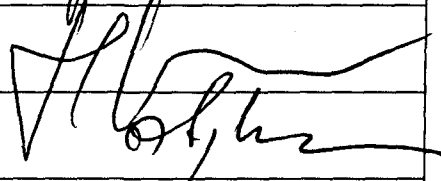
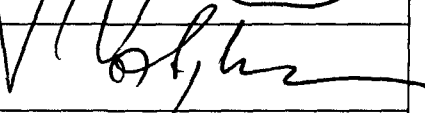
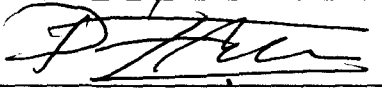

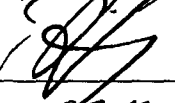
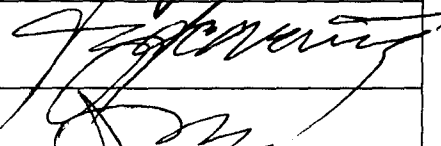

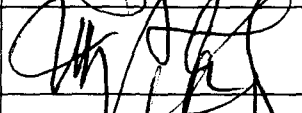
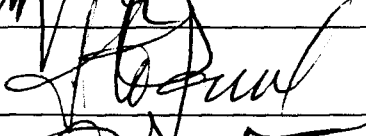
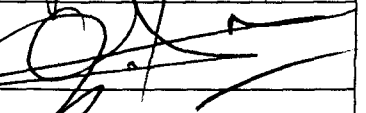

De asemenea Carta sociala europeana revizuita prevede la art. 12 – Dreptul la securitate sociala urmatoarele: *"În vederea exercitării efective a dreptului la securitate socială, părțile se angajează: 1. să stabilească sau să mențină un regim de securitate socială; 2. să mențină regimul de securitate socială la un nivel satisfăcător cel puțin egal cu cel necesar pentru ratificarea Codului european de securitate socială; 3. să depună eforturi pentru a aduce treptat regimul de securitate socială la un nivel mai ridicat; 4. să ia măsuri, prin încheierea de acorduri bilaterale sau multilaterale corespunzătoare sau prin alte mijloace și sub rezerva condițiilor stipulate în aceste acorduri, pentru a asigura: a) egalitatea de tratament între cetățenii fiecărei părți și cetățenii celorlalte părți, în ceea ce privește drepturile de securitate socială, inclusiv păstrarea avantajelor acordate de legislațiile de securitate socială, indiferent de deplasările pe care persoanele protejate le-ar putea efectua între teritoriile părților;(..."*, dispozitii in mod cert nesocotite de actul normativ supus atentiei Curtii prin prezenta sesizare.

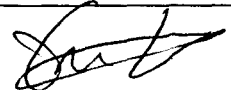
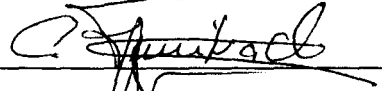
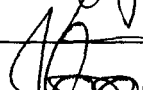
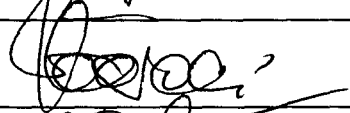
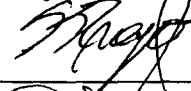

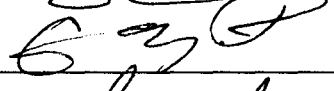
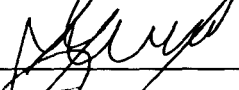
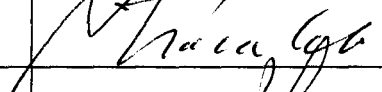

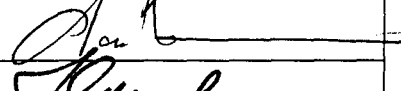

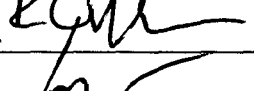

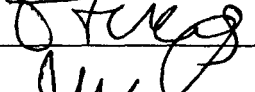

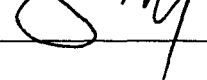
Fata de toate aceste aspecte, va solicitam sa constatati neconstitutionalitatea prevederilor Legii privind sistemul unitar de pensii publice.

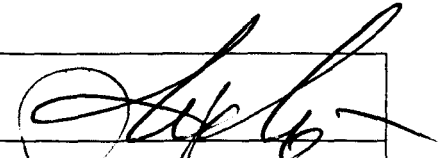
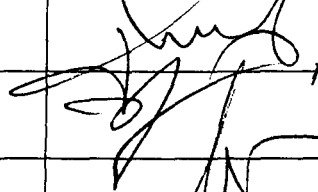

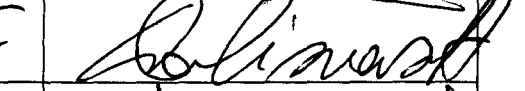
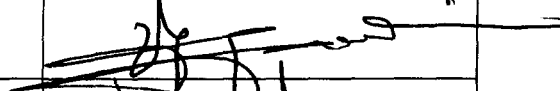
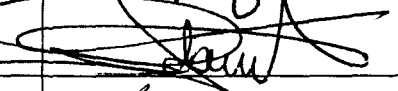
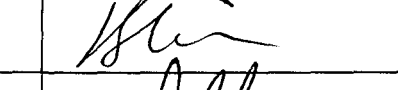

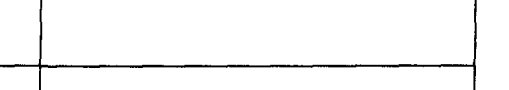
Cu deosebita consideratie,

TABEL NOMINAL CU DEPUTAȚI SEMNATAȚI AI
 SESIUNII PRIVIND RECONSITUTIONALITATEA PREVEDERII
 LEGII PRIVIND SISTEMUL UNITAR DE PENSII PUBLICE

Nr. Crt.	Nume și prenume	Semnătura
1.	VASILE AURA	
2.	NASTASE ADRIAN	
3.	CINDREA IOAN	
4.	JIPA FL. RUXANDRA	
5.	MASAR RODICA	
6.	POPA FORDIAN	
7.	JHU CORNEL	
8.	IORDACHE FLORIN	
9.	LUP SILVESTRU-MIRCEA	
10.	NOSA IULIU	
11.	STAN. IOAN.	
12.	Nechifor Catalin	
13.	VLASOIU AUREL	
14.	POPESCU STAN-MIRCEA	
15.	NEACSU MARIAN	
16.	CARMEN MOCSOVAN	

17.	PACURARU FLORENTIN	
18.	Bogdan Coses	
19.	Eduard Holban	
20.	Lotca Suerstra	
21.	Bucari Iana	
22.	NOLINEASCHI ANDREI	
23.	JAMIAN IOAN	
24.	NICA NICOLAE-UPRIAN	
25.	Liseta Victor	
26.	Grigora Floria	
27.	BEJINTEIU EUGEN	
28.	FRUNZULICA DORU	
29.	BOABES DIMITRU	
30.	JUVA MIRCEA	
31.	VICTOR SOCACIU	
32.	DRAGHICI SONIA	
33.	POPEANGA VASILE	
34.	STEFAN VIOREL	
35.	Dimitrius Anghel	
36.	NICULESCU-DUMITRU-DORU	

37.	POP GEORGIAN	
38.	BUMITRACHE I CRISTINA	
39.	BRĂGHICI MIRCEA	
40.	COVACI JOREL	
41.	STRAGCA JORIN	
42.	ANGEL TILVAR	
43.	TUDOSE ITRICU	
44.	GUST FLOUNTIN	
45.	GHEVEDU MARIAN	
46.	MACALETI COSTIŢĂ	
47.	DANA XIULESCU-MIRIL	
48.	CLAUDIU MARIAN	
49.	BLEOTU VASILE	
50.	STAN. IOAN	
51.	COVICI RADU	
52.	HINTEA SOARESCU	
53.	REZMEILOVICI ANTON	
54.	LUCE CRUAN-ROU	
55.	POPEANCIĂ VASILE	
56.	DOZGHICI SONIA	

57.	Olivia Iana	
58.	ZOMANA IOANA	
59.	BURNET ION	
60.	PRĂGHICI MIRCEA	
61.	PETROSCU PETRA	
62.	DOLINEASCHI ANA PE	
63.	SURZU VICTOR	
64.	ROBERT NEGOITĂ	
65.	ELIȘA VASILE	
66.	MOLDOVAN EMIL RADU	
67.		
68.		
69.		
70.		
71.		
72.		
73.		
74.		
75.		
76.		